

+

+

Iki ketvirtos pamokos pradžios dar buvo likusios 45 minutės. Algė sėdėjo ir svarstė, eiti į tą ketvirtą ar ne. Buvo nebūtina. Už referatą ji atsiskaitė praeitą pamoką, mokytoja ją lyg ir atleido, sakė, gali ateiti nebent pasiklausyti klasės draugų pristatymų. Tai buvo neįdomu, netgi visiškai nyku, nes a) tie klasės draugai jai jokie draugai, b) daugelio referatai kone ištiesai nupilti iš interneto, ir mokytoja tai aiškiai supranta.

Algė su ja sutarė puikiai. Iš visų mokyklos tetulių nutįsusiais trikotažiniais sijonais istorikė išsiskyrė nepakartojamu nemokytojišku stiliumi, erzinančiu ne tik koleges, bet ir direktorių. Kartą (Algė pati girdėjo) jis valgykloje mestelėjo: ar tik ji nesumaniusi stoti į savanorių kariuomenę, nes jau dabar pasiruošusi – kareiviški batai ir kuprinė, kurioje, žinoma, sausas davinys. Moterytės prie mokytojų staliuko pritariamai sugirgsėjo, bet istorikė ramiausiai paaiškino, kad yra trečią mėnesį nėščia – tokių į kariuomenę neima. Algė vos nesprogo iš juoko, o mokytojos ir direktorius vypitelėję įniko naršyti savo kotletus.

Valgyklos maistas buvo labai šiaip sau, kavą padoresnę ruošdavo tik mokytojams, tad Algė laisvas pamokas, kurių

pagal jos individualų tvarkaraštį buvo nemažai, stengdavosi leisti kur nors kitur. Bendraklasiai prisipirkę glaistytų spurgų slankiodavo po artimiausią prekybos ir pramogų centrą (mirk iš juoko, kokios tame centre pramogos: trys žaidimų automatai ir eskalatorius), tad Algei reikėjo pasiieškoti kitos vietos savo malonumams. Ir ji tokią rado. Netoli mokyklos vienos siauros gatvelės gale buvo stiklinė kavinukė. Jos savininkai dažnai keitėsi, keisdami ir kavinės pavadinimą (nuo „Damų rojaus“ iki „Arabeskos“), persumdydami žalsvu gobelenu aptrauktus minkštasuolius ir mažučius kičinius staliukus nuo vienos salės sienos prie kitos, bet kavinė kažkodėl nebuvo populiari. Šaldytuvuose vyto graikiškos salotos, vitrinose žiedėjo sumuštiniai. Ekleirai, kepami ne čia, buvo visai pamanomi. Bet Algė nemėgo kremo. Pirkdavo tik tuos su varške. Ir kavos. Vidutinį puodą balintos su cinamonu. Visada atsisėsdavo tamsiajame kampe, už nugaros likdavo baras su slapčia žiovuojančia padavėja, prieš akis – langas į vidinį kiemą su vieline tvora, gluosniu svyruokliu ir baseinėliu apirusiais kraštais. Visi kiti lankytojai (jų vis dėlto būdavo po kelis – dažniausiai netyčia užklydę turistai ar provincialai, ieškantys pigesnės kavos) sėsdavosi saulėtoje pusėje prie lango.

Šitaip Algė ir pramogaudavo – lėtai gerdama kavą ir žiūrėdama į vidinį kiemą. Už tvoros buvo senas daugiabutis, į jo avarinės būklės balkonus kartais išeidavo tokios pat būklės močiutės. Algė sekdavo nerangius jų judesius ir galvodavo: ką dabar mąsto tos senos moterys, likusios vienos tamsiuose butuose aukštomis lubomis... Galvoti, ką

galvoja kiti, prikurti, kas būtų, jeigu būtų, – Algei tai labai patiko. Tai ir buvo jos didžioji pramoga.

Bet šiandien lynojo, ir balkonuose buvo tuščia. Kavinėje irgi. Užimtas tik vienas staliukas – beveik geriausias. Jei Algei būtų reikėję keisti savo pamėgtąjį užbarį, ji būtų sėdusi prie šito – stikliniame kampe. Šiandien prie jo sėdėjo elegantiška dama. „Užsilikusi iš „Damų rojaus“ laikų“, – ironiškai pagalvojo Algė ir toliau apžiūrinėjo moterį. Šlapio smėlio spalvos puspaltukas, zomšinis („O, čia tai geras!“) midi sijonas ir rudi auliniai. Nieko sau, stilinga pagyvenusi moteris. Regis, ji irgi gėrė latę. Irgi lėtai, daugiau žiūrėdama pro langą. Priešais ją ant staliuko aušo dar vienas puodelis kavos. Buvo akivaizdu – moteris kažko laukia. Algė spėjo – tokios pat žavios draugės rausvu perlamutru lakuotais nagučiais. Jos abi ne iš tų pilkų pensininkių, skaičiuojančių centus batonui, jos energingos ir turtingos. Va, išgers kavos ir eis į pilateso treniruotę... Buvo bepinanti galvoje senučių pokalbį, bet laisvos pamokos minutės išseko. Nutarė vis dėlto eiti į tą istoriją – gal šiandien niekas neatsiskaitys už referatus ir bus paprasta pamoka, kai mokytoja tiesiog pasakoja temą. Ji gerai pasakodavo. Šmaikščiai ir įdomiai. Algei patiko. Tad ji pakilo nuo staliuko ir išeidama dar dirstelėjo į moterį prie lango – toji visiškai ramiai tebesėdėjo, nors kavą jau buvo išgėrusi, ant puodelio kraštų džiūvo pieno puta. Draugės kava, be abejo, atvėso. „Buvo latė, tapo frapė“, – šyptelėjo Algė ir uždarė duris.

Daugelis bendraklasių urzgė ant kvailo tvarkaraščio, pilno skylių, bet tik ne Algė. Tie tarpai tarp pamokų jai buvo kaip oro gurkšnis. Galimybė įkvėpti giliau prieš išneriant į dusinantį paviršių. Ji net į mokyklą išeidavo geru pusvalandžiu anksčiau, kad pereitų pustuštėmis gatvėmis, susigalvotų kokią gražią istoriją, apsiraizgytų mintimis lyg apsauginiu kokonu ir jau būtų pasiruošusi išverti mokyklą. Išverti? Gal Algė blogai mokėsi? Ne. Visai gerai. Aštuoni kablelis... Ar Algė pykosi su klasės draugėmis? Ne. Visai gerai sutarė. Ar Algės mokykloje nesimokė gražių vaikinukų, galinčių tapti lengviausia dingstimi ryte ryškiau pasidažyti blakstienas? Mokėsi. Ir vieną ji buvo nusižiūrėjusi. Tyrinėdavo per pertraukas. Jie niekada nesikalbėjo, nors turėjo bendrų pažįstamų. Susipažinimą suorganizuoti būtų buvę lengva, tik... Algė nenorėjo. Bijojo nusivilti. Susimauti... Svajoti buvo daug saugiau.

Kam jai reikalingos istorijos galvoje, Algė per daug neanalizavo. Jos tiesiog pajvairindavo realybę. Štai stovi Algė stotelėje, laukia troleibuso. Tamsoka. Drėgnoka. Šaltoka. Šalia stovi mergaičiukė. Akivaizdžiai per plonai apsirengusi tokiu oru – juodos tamprės, batukai plonu padu, ankšta striukytė... Striksi mergaičiukė. Spaudžiasi tai prie kioskelio sienos, tai prie reklaminio stendo – ieško užuovėjos. Ateina į stotelę vyrukas. Studentas koks – alpinisto batai, islandiška raštuota kepurytė, išpūstas krepšys su kompiu-

teriu. Pūkinė dygsniuota striukė. Atsilapojęs net, toks sukaitęs. Pastoviniuoja kiek ir suka prie kiosko. Grįžta po minutės ir duoda mergaičiukei kavos puodelį. Ką ten puodelį – XL dydžio tarą. „Trisdešimt trečio lauki?“ – „Mmm, na... taip...“ – nustebusi atsako mergaičiukė. „Tai ilgai teks laukt, sušalsi. Susišildom“, – išsiviepia studentas ir išsitraukia iš krepšio termosiuką. Mergaitė nuraudusi gurkšteli savo kavos. Dialogas nesitęsia. Tiesiog stovi trys žmonės tamsioje stotelėje ir šypsosi. Ir šilta.

Algė vėl dirsteli į strikinėjančią mergaitę. Jai šalta. Ir jos realybėje neateina joks studentas su puodeliu kavos. Jos realybėje neužtenka pinigų taksi. Jos realybėje kvaila melodija suskamba mobilusis telefonas. Mergaitė be pirštinių. Trumpai irzliai kažkam kažką atsako. Atvažiuoja trisdešimt trečias. Pagaliau. Mergaitė įlipa. Tuščioje stotelėje Algė lieka laukti 49-to.

O šiandien nebuvo istorijos. Klasė suošė, kai pavaduotoja pranešė, kad vietoj istorijos – geografija. Taip, tiesa, istorikė (Renata jos vardas, ji visada prašydavo, kad vaikai ją vadintų Renata), taigi Renata buvo minėjusi, jog savaitei išvyks į kažkokią tarptautinę konferenciją, vienžo... Geografiją iš klasės lankė tik keli, vadinasi, visiems kitiems – laisvas laikas. Pirmyn spurgų.

Algė jau seniai buvo įvaldžiusi metodą išnykti nepastebėta. Iš pradžių ji lyg ėjo su visu kvatojančiu tuntu centro link, bet paskui ramiai įsimaišė į minią ir nuplaukė kairėn, į savo gatvelę, savo stiklinę vakarietiško stiliaus kavinukę rytietišku pavadinimu „Arabeska“.

Viduje beveik tuščia. Gerai, kai šitaip. Algė užsisakė kavos, nusivilko paltą ir patogiai įsitaisė minkštasuolyje. Jos žinioje – pusantros valandos laisvės. Pusantros valandos žiūrėjimo pro stiklą į pasaulį anapus – anapus stiklo, anapus realybės.

Kišenėje suburzgė telefonas. Mama. Algė visada susinervindavo, kai mama skambindavo ne laiku. Jos buvo sutarusios, kad per pamokas jokių skambučių, tik ypatingu atveju... Bet mama dažnai nepaisydavo susitarimo, norėdama priminti, kad Algė gal užeitų į parduotuvę pakeliui namo ar pas tetą paimti to ano... Algė susiraukusi išjungė garsą. Dabar telefonas virpčiojo ant stalelio nuo tylios agonijos. Vėliau atskambins. Ne dabar. Dabar – šventas Algės laikas.

Bet svajoti negalėjo. Nedavė ramybės mintis, kad gal dabar ir yra tas ypatingas atvejis, gal ne be reikalo mama skambino, gal... Algė labai nerimavo dėl tų, kuriuos mylėjo. Katino Liaudansko (kaimynas, jį atnešęs, buvo pavarde Liaudanskas, taip Liaudansko katinas tapo katinu Liaudansku), bevardžių akvariumo žuvelių, balandės, kasmet perinčios jų namų balkone... Močiutės. Jai buvo *tik* per septyniasdešimt, bet ji mėgdavo pasamprotauti mirties ir savo laidotuvių tema. Labiausiai močiutę jaudino ne kada, bet *kaip* tai bus, *kaip* teks numirti, kokiū būdu. „Kad tik negulėčiau ant patalo, nebūčiau jums našta“, – sakydavo ji ir reikalaudavo pažadėti, kad jei gulės kaip daržovė, prijungta prie aparatų, Algė tuos aparatus slapčia atjungs, vykdydama paskutinę močiutės valią. Norint nukreipti mintis nuo liūdnuo dalykų, reikėdavo imti ką nors pasakoti, ir močiutę įtraukdavo siužetas. Suveikdavo beveik bet kas, galėjai perpasakoti kad ir visą privalomos literatūros sąrašą.

Močiutė vienintelė Algę vadino visu vardu – Algina. Ir tardavo taip pailgindama, rytų aukštaičių tarme – *Algyyna*. Algė nemėgo savo vardo. Pradinėse klasėse ją pravardžiuodavo Angina, tai buvo geriau nei būti Stora (kaip Tomkutė) arba Ryža (kaip Kašytė), arba Burunduku (kaip Burdiukas). Ne dėl pravardės, o tiesiog šiaip tas vardas Algei nelipo, buvo kažkoks... senovinis. Atsibosdavo kelis kartus kartoti „Algina, Algina“, ir vis tiek nepažįstami perklausdavo: „Kooooks vardas?“

O močiutė buvo Elžbieta. Gražu.

Algė vis dėlto pasiėmė telefoną ir sumaižė žinutę: „Negaliu atsiliiepti. Kas atsitiko?“ Tuo pat gavo mamos atsakymą: „Ar nepamiršai, kad šiandien einame akinių?“ Ak, išties... Su pavydu ji peržvelgė tuos, kurie lieka neskubiai gerti savo kavos: ramybę švenčianti mamytė su nešynėje miegančiu kūdikiu ir... o, ta pati puikioji dama smėliniu puspalcium! Ir vėl priešais ją – du puodeliai. Vienas nugertas. Kam šįkart antras? „Nagi, Alge, neįsijausk“, – sudraudė save, paskubomis nurijo paskutinį kavos gurkšnį ir griebė krepšį.

Akinių reikėjo ne jai ir ne mamai. Naujus akinius išrašė močiutei, o jiedvi su mama tik buvo įpareigosios išrinkti rėmelius. Močiutei iki salono tiesiog per ilgas kelias, be to, ji visiškai pasitikinti Algės skoniu. Algės skonis! Jai pačiai neatrodė, kad ji išvis turi kokį nors skonį, kokį savitą aprangos stilių. Ir žiemą, ir vasarą mėvėjo džinsus (tiesa, būtinai „Levi’s“), avėjo sportbačius (tiesa, visada „Converse“), vilkėjo sportinius marškinėlius ir džemperį. Plaukus (kurie jai atrodė pašteto spalvos) rišo į uodegą, nemėvėjo apyrankių, nesidurstė ausų auskarams, neturėjo žiedų. Vienintelis papuošalas kabėjo ant odinės virvelės po kaklu. Tai buvo sidabrinė ažūrinė mandala. Gavusi pinigų gimtadienio proga nusipirko ją vienoje rytietiškų prekių parduotuvėje. Tiesa, močiutė tvirtino, kad mergina, nedėvinti sijonų ir nenešiojanti papuošalų, negali atrasti savo moteriškosios tapatybės, tik kad Algei galbūt nebuvo svarbu būti patrauklia mergina. Ar tikrai? Nėra tokios merginos, kuriai nerūpėtų būti patrauklia mergina.